

ŘECKO A ŘÍM

Zrození tragédie z ducha hudby- Friedrich Nietzsche

“život a svět jsou ospravedlněny pouze jakožto jevy estetické” - typická cesta helénská

helénové= etnikum, které se řídí po časech temna v Řecku, kdy zaniká Mínojská (Kréta) a Mykénská kultura (Peloponés)

jejich cesta života- život jako estetické/umělecké dílo

cesta Alexandrijská- Sokratés, Euripidés, Řím= cesta víry v poznatelnost světa v lidský rozum, začíná linie racionality, svět je poznatelný, základní kategorií lidského života je poznání (zlo existuje pouze tam, kde je toho poznání nedostatek), touha po poznání se začíná pojít s mocí

Starověkký Řím- tvrdé rýhování evropského prostoru (které dodnes nekončí)

cesta Brahmánská- prameny můžeme najít v Indii, cesta nicoty, cesta extáze, opojení

Helénové stojí mezi Indií a Římem, 3.cesta, řecká tragédie (apollon, dionisos)

cesta mezi Nirvánou a mocí, je cesta umění/helénská

1.) **princip Apollóna**- princip individuace (individuální tvorby a postoje k životu, princip upevnění státu), krásné zdání - realizuje se vizuálně, uměřenost, harmonie, mějte ve všem tak akorát

2.) **princip Dionísa**- návrat k duchu přírody, kolektivní, člověk se vrací do lůna přírody, opojení, cesta mimo normu (alkohol, narkotika, jaro), bezbřehá vůle k životu, která se zrcadlí v hudbě a tanci

tyto dva principy se potkávají v principu řecké tragédie

základem řecké tragédie= hudba, sbor satirů= dionýský princip

scéna, herci, kostýmy= apollonský princip

Řecko nebyla nikdy Říše, byly to městské státy

městské státy jsou daleko méně zatíženy byrokracií, kontrolou než-li impérium

tam kde vzniká stát, tam vznikají záležitosti jako jsou zákony, smlouvy, instituce

řeční bohové- liší se od toho že jsou lidští, řeční bohové ospravedlňují lidský život tím, že ho sami žijí, sídlí na Olympu, přijímají na sebe veškeré lidské vlastnosti

postava Ojdypa- královský syn, sudičkami předsouzeno, že zabije otce a spodí děti se svou vlastní matkou...otec mu zlámal nožičky a nechal ho v lese...

dokázal uhodnout, rozluštit božskou hádanku, dokázal se postavit přírodními zákony, člověk který prolomuje přírodní danost, není chudáčkem v božské nepřízně

- plně oddán hře, věří svým instinktům, svým vztahem k přírodě, je brán jako nezdárný syn který se vrací do toho luna matky přírody

postava Prométea- tvořil lidi z hlíny, rozhodl se že oheň bohům ukradne pro lidi, aby se mohli zahřát a uvařit si teplé jídlo- Zeus se mu pomstil tím, že ho přikoval ke skále a orel mu lítal trhat játra

- Prométheus zpáchal zločin, kradl u Bohů... ale byl to velice důstojný zločin
- řecký člověk podle Dionisa netématizuje pocit viny
- staří řekové hovoří o tom, že existují i důstojné zločiny, náš svět je spravedlnost i nespravedlnost, obojí do našeho života patří

Sofoklés

Aischilós

zásadní poselství: **učinit ze svého života umělecké dílo**

oslava lidské velkoleposti, kráčí navzdory veškeré morálce, víra ve smyslnost, afekty, lidské bouře, to všechno umravňuje Sokratés a poté nástup Křesťanství

řecká tragédie- není to zkáza žádná bezmoc, ale je to oslava lidské silné vůle a lidské osobnosti

Řecko je také:

- Sokratés
- Platón -hladká tendence starého řecka
- Městský stát
- rozum, smlouvy, zákony, instituce- rýhovaná tendence starého řecka
- skutečným římským uměním byla vláda nad lidmi a národy

UMĚNÍ STAROVĚKÉHO ŘÍMA: výrazné, tvrdé, propagandistické, imperiální - psychologická propracovanost, duchovnost, sloužilo mocenským zájmům

- architektura, portrét, historický reliéf, triumfální malířství
- přejímá estetický kánon řeckého klasicismu- toho přísného dokonalého stylu (sochy dokonalých nahých mužských řeckých varů, norem) / ženská postava měla drapérie=řasení- ideály krásy mužského těla, ženy byly pokládány jako méně esteticky zdařelé
- nejkrásnějším vztah mezi submisivním (mladý jinoch) a dominantním mužem (patricij) - homosexuální vztah naprosto v pořádku
- ženy měly vždycky to submisivní postavení (vždycky někomu patřila, buď otci nebo manželovi- dominantnímu muži)
- vztahy mezi ženami se netolerovaly (obě jsou submisivní)
- muž mohl být nevěrný, žena ne
- sex s otroky

• **Staré Řecko: několik období umělecké tvorby**

- 1.) GEOMETRICKÉ- především na keramice, čerpá z ostatních civilizací
- 2.) ORIENTALIZUJÍCÍ
- 3.) ARCHAICKÉ- 6st.př.n.l- období soch KURÓS: mužské sochy, velmi stylizované vlasy, inspirace starým Egyptem- období Perských válek
- 4.) PRVNÍ KLASICISMUS- sochy Feidás, Polykleitos: dokonalý kánon mužské krásy
- 5.) DRUHÝ KLASICISMUS- Peloponéské války
- 6.) HELÉNISTICKÉ OBDOBÍ- období Alexandra Velikého (nebyl řekl, ale Makedonec,dostal se až do Indie, Sýrie, Persie...)

- **Starověkký Řím**

- 1.) OBDOBÍ REPUBLIKY
- 2.) OBDOBÍ OD CEASARA PO AUGUSTA- CÍSAŘSTVÍ
- 3.) OBDOBÍ PRVÉHO STOLETÍ NAŠEHO LETOPOČTU
- 4.) OBDOBÍ DRUHÉHO STOLETÍ NAŠEHO LETOPOČTU

5.) OBDOBÍ POZDNÍ ŘÍŠE

poslední tři období jsou konfrontovány s křesťanstvím- vzájemný vliv

římský estetický zákon ovládá křesťanskou symboliku

Etruskové, Etrúnie před Římem